

plan: Vleermuisonderzoek voor:
Sportcomplex FC Landgraaf

opdrachtgever: Gemeente Landgraaf

datum: 22 december 2021

projectnummer: NL LA-21.14.01

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Sportcomplex FC Landgraaf

vleermuisonderzoek

projectnummer: NL LA-20.14.01

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp
lid van Netwerk Groene Bureaus

ir. M.A. Blaas
adviseur ecologie
projectleider

ir. R.J.H. Snijders
ecoloog

Maastricht, 22 december 2021

Inhoudsopgave

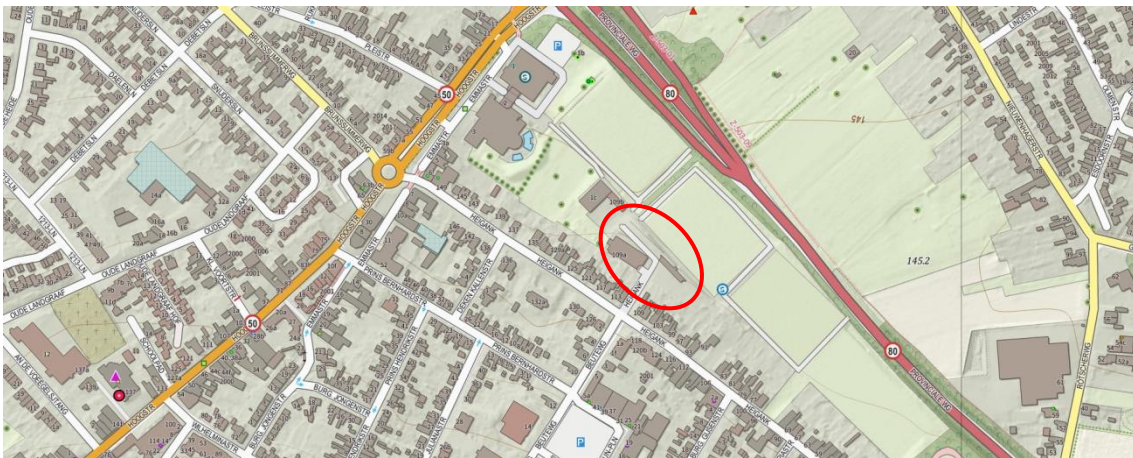
Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Opzet van de rapportage	4
1.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2 Methode	6
2.1 Te verwachten soorten en gebiedsfuncties	6
2.2 Methodiek vleermuisonderzoek	6
3 Resultaten	8
4 Conclusies nader onderzoek	9
Literatuurlijst	10
Bijlage 1: Detailverslagen onderzoeksrondes	11

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding

De gemeente Landgraaf is voornemens de voormalige accommodaties van voetbalvereniging SVN te Nieuwenhagen te slopen om plek te maken voor nieuwbouw van faciliteiten voor FC Landgraaf. Uit het verkennend natuurwaardenonderzoek (bureau VERBEEK, 2020) was naar voren gekomen dat mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in het geding zijn. Daarom heeft bureau VERBEEK in opdracht van gemeente Landgraaf een vleermuisonderzoek uitgevoerd. Voorliggende rapportage is daarvan het resultaat. Het onderzoeksgebied is afgebeeld in figuur 1.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (rood omlijnd) is gelegen binnen de kern Nieuwenhagen in de gemeente Landgraaf.

Doelstelling

Voorliggend onderzoeksrapport heeft tot doel invulling te geven aan de vanuit wetgeving gestelde verplichting onderzoek te verrichten naar de mogelijke aanwezigheid van (streng) beschermde soorten.

Het onderzoek heeft tot doel invulling te geven aan de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke beschermde natuurwaarden zijn (mogelijk) aanwezig in of in de directe nabijheid van de planlocatie?
2. Welke (mogelijke) functie(s) heeft het onderzoeksgebied en de directe omgeving voor de beschermde natuurwaarden (essentiële leefgebieden en habitats)?

1.2 Opzet van de rapportage

In navolgende paragraaf wordt allereerst ingegaan op de huidige verschijningsvorm van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 2 “Methode” beschrijft de ten behoeve van dit onderzoek aangewende onderzoeksmethodiek. In hoofdstuk 3 “Resultaten” zijn de samengevatte bevindingen van de inventarisatierondes voor Das en Hazelworm weergegeven. Hoofdstuk 4 “Conclusies nader onderzoek” beschrijft de functies van het onderzoeksgebied voor de waargenomen (streng) beschermde soorten.

1.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

De projectlocatie is gelegen aan Heijgank nr. 109a te Landgraaf. De binnen het onderzoeksgebied aanwezige bebouwing bestaat uit het kantinegebouw, de kleedruimten en tribunes op het terrein van voetbalclub FC Landgraaf, voorheen SVN. De bebouwing is opgetrokken uit baksteen en is naar verwachting grotendeels uitgevoerd met spouwmuur. De bebouwing is voorzien van een platte dakconstructie. De hoogte varieert van circa 3 meter (kantine en kleedlokalen) tot circa 6 meter hoogte (tribunes).

Binnen/rond het projectgebied is opgaande begroeiing aanwezig in de vorm van solitaire bomen en struikvormers, met name langs de randzones van het terrein. Verder bestaat het projectgebied uit verharding (inrit en parkeergelegenheid), en deels uit grasland.

De directe omgeving van het projectgebied bestaat hoofdzakelijk uit woonwijken. Langs de noordwestelijke zijde grenst het sportcomplex aan de Provincialeweg N300 (Buitenring Parkstad Limburg).

2 Methode

2.1 Te verwachten soorten en gebiedsfuncties

Te verwachten vleermuissoorten

In de bebouwing binnen de projectlocatie zijn interne ruimten aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het betreft spleetvormige ruimten in bijvoorbeeld spouwmuuren, dilatatievoegen, de dakconstructie, of bijvoorbeeld achter boeiboorden en gevelbetimmering. Deze ruimten zijn voor vleermuizen toegankelijk via openingen in de buitenmuur en spleten en kieren langs bijvoorbeeld de dakrand, boeiboorden, raamkozijnen etc.

Op basis van de bouwtechnische kenmerken van de bebouwing (o.a. hoogte, type dakconstructie, aanwezigheid spouwmuur), het aanwezige biotoop binnen en in de omgeving van het onderzoeksgebied, alsmede de bekende verspreiding van vleermuissoorten in Nederland, is ingeschat voor welke vleermuissoorten het onderzoeksgebied de meeste potentie biedt, c.q. welke redelijkerwijs binnen het onderzoeksgebied verwacht kunnen worden. Hierbij is naar voren gekomen dat aanwezigheid van de Gewone dwergvleermuis en de Ruige dwergvleermuis het meest voor de hand ligt binnen het onderzoeksgebied. Voorliggend onderzoek richt zich daarom primair op deze soorten.

Te verwachten gebiedsfuncties

Interne ruimten in de spouwmuur en in de dakconstructie bieden een voldoende temperatuurbuffer om te kunnen fungeren als kraam- en winterverblijf voor de binnen het onderzoeksgebied te verwachten vleermuissoorten. Daarnaast zijn deze ruimten geschikt als zomer- en/of paarverblijf. Spleetvormige ruimten achter timmerwerk aan de buitenzijde van de bebouwing, zoals bijvoorbeeld boeiboorden, gootbetimmering e.d. kunnen eveneens fungeren als zomer- en/of paarverblijfplaats voor vleermuizen.

De binnen het projectgebied aanwezige opgaande structuren (bebouwing/vegetatie) kunnen verder fungeren als geleiding voor vliegroutes. De aanwezige opgaande vegetatie kan bovendien fungeren als foerageergebied voor vleermuizen.

N.b. : De aanwezigheid van massa-winterverblijven van de Gewone dwergvleermuis, wordt niet verwacht binnen de planlocatie; dergelijke verblijfplaatsen worden uitsluitend aangetroffen in omvangrijke bouwwerken en hoogbouw. De bebouwing binnen het onderzoeksgebied voldoet niet aan de eisen die de Gewone dwergvleermuis stelt aan massa-winterverblijven. Deze functie is daarom niet nader onderzocht.

2.2 Methodiek vleermuisonderzoek

Bat-detector onderzoek

Gedurende vier onderzoekronden in de periode 15 mei – 1 oktober 2021 is de planlocatie geïnventariseerd op gebruik door vleermuizen. Tijdens de onderzoekronden heeft Ruud Snijders de soorten, de aantallen en het gedrag bepaald van de vleermuizen die binnen het onderzoeksgebied voorkomen, of hiervan gebruik maken. Zodoende zijn de binnen het onderzoeksgebied aanwezige gebiedsfuncties voor vleermuizen in kaart gebracht. De genoemde periode is geschikt voor het uitvoeren van onderzoek naar de binnen het onderzoeksgebied te verwachten vleermuissoorten en gebiedsfuncties (zie 2.1). Zie tabel 1 voor een overzicht van bezoekdata, en de weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken.

Voor de auditieve waarneming en herkenning van vleermuizen in het veld is gebruik gemaakt van een heterodyne bat-detector (type; Petterson D100). Voor visuele waarneming van vleermuizen in het veld is gebruik gemaakt van een infrarood/warmtebeeldkijker (type; Pulsar Helion XP 28).

Met behulp van deze infraroodkijker zijn vleermuizen, ook bij volledige duisternis, tot op een afstand van circa 100 meter visueel waarneembaar. Zodoende kan (indicatief) gedrag, zoals vliegbewegingen, zwermgedrag en in/uitvliegende dieren onder alle omstandigheden, en tevens vanaf een grote afstand worden vastgesteld.

De inzet van een warmtekijker naast de “standaard” bat-detector biedt de mogelijkheid een groter gebied te observeren en tevens (indicatief) gedrag zoals vliegbewegingen, zwermgedrag, in- en uitvliegend dieren beter in beeld te brengen dan wanneer enkel een batdetector wordt gebruikt. Zodoende kunnen de functies van het onderzoeksgebied voor vleermuizen effectiever en nauwkeuriger in beeld worden gebracht.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de geldende voorschriften voor onderzoek naar de binnen het onderzoeksgebied te verwachten vleermuissoorten en gebiedsfuncties. Deze voorschriften zijn opgenomen in het actuele vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus et al., 2021).

Datum	Tijdstip	Temp (°C)	Bewolking	Neerslag	Wind (Bft)	Opmerking
15-05-201	Ochtend	11	Bewolkt	Droog	2-3	
08-06-2021	Ochtend	15,5	Helder	Droog	0-1	
15-08-2021	Avond	22,5	Wisselend bewolkt	Droog	2-3	
06-09-2021	Avond/ nacht	18,5	Helder	Droog	0	Tot circa 00:00u

Tabel 1: Bezoekdata vleermuisonderzoek en condities tijdens de veldbezoeken.

3 Resultaten

Verblijfplaatsen

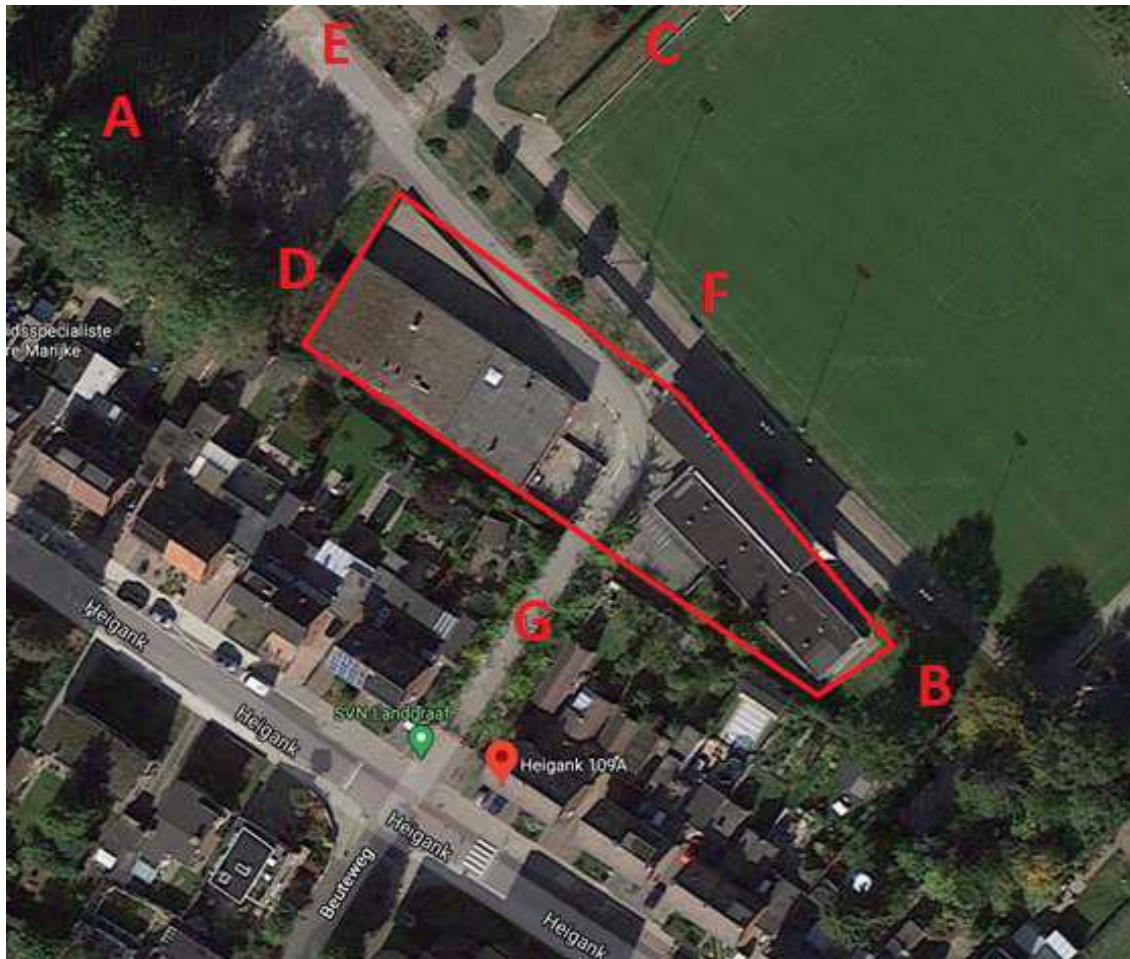
Binnen het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Vliegroutes

Binnen het projectgebied zijn geen vaste/essentiële vliegroutes van vleermuizen aangetroffen.

Foerageergebieden

Tijdens de onderzoeken zijn binnen het projectgebied foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen op locaties A t/m G (zie figuur 2). De waargenomen dieren foerageerde tussen de aanwezige opgaande begroeiing, langs de bebouwing en boven de sportvelden. Delen van het projectgebied fungeren dan ook als foerageergebied voor in de omgeving voorkomende vleermuizen.

Figuur 2: Locaties waarnemingen uit het vleermuisonderzoek.

4 Conclusies nader onderzoek

Binnen het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Op grond van de resultaten kan worden aangenomen dat binnen het projectgebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Als gevolg van het project zijn daarom geen effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten.

Tijdens de onderzoeken zijn geen passerende vleermuizen waargenomen. Op grond van deze resultaten kan worden aangenomen dat binnen het onderzoeksgebied geen vaste of essentiële vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn. Als gevolg van het project zijn er daarom geen wezenlijke effecten op verbindingroutes van vleermuizen te verwachten.

Het projectgebied heeft een beperkte functie als foerageergebied voor in de omgeving voorkomende Gewone dwergvleermuizen. De omgeving voorziet echter in ruim voldoende alternatieve foeragemogelijkheden die deze functie kunnen opvangen, mochten de foeragemogelijkheden rond het projectgebied (tijdelijk) verdwijnen. Een (tijdelijke) achteruitgang van de foeragemogelijkheden binnen het projectgebied zal daarom geen nadelige invloed hebben op in de omgeving aanwezige vleermuispopulaties.

Gelet op het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de voorgestane ingreep geen wezenlijk effect heeft op vleermuizen. Vanuit de wet natuurbescherming zijn geen verdere acties nodig t.a.v. vleermuizen, slechts de algemene zorgplicht blijft van toepassing.

De zorgplicht houdt in het kader van deze locatie voornamelijk het advies in om sloopwerkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van vogels of in ieder geval buiten het broedseizoen op te starten.

Literatuurlijst

Blaas, M.A & G.M.T. Peeters, 2020. Verkennd natuurwaardenonderzoek voor Locatie Heigank 109a, Landgraaf. Bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp, Maastricht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Broekhuizen S, K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters en J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere Ongewervelden, Leiden.

Netwerk Groene Bureaus 2021. Vleermuisprotocol 2021. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Odijk.

Bijlage 1: Detailverslagen onderzoeks rondes

Ochtend van 15 mei

Rond 30 minuten voor zonsopkomst foerageerde een Gewone dwergvleermuis rond 15 minuten op locatie A (zie figuur 2).

Ochtend van 8 juni

Tussen 75 en 25 minuten voor zonsopkomst foerageerden 1-3 Gewone dwergvleermuizen op locatie B. Deze dieren foerageerden hier tussen de boomkronen. Rond 35 minuten voor zonsopkomst foerageerden kortstondig twee Gewone dwergvleermuizen boven de voetbalvelden op locatie C.

Avond van 15 augustus

Gedurende het gehele onderzoek foerageerden vrijwel continu 1-2 Gewone dwergvleermuizen op locatie C. Op locatie D foerageerden eveneens 1-2 Gewone dwergvleermuizen gedurende het onderzoek. Op locatie E foerageerde een Gewone dwergvleermuis tussen 75 en 90 minuten na zonsondergang.

Avond/nacht van 6 september

Gedurende het onderzoek foerageerde een Gewone dwergvleermuis boven het sportveld op locatie F. Op locatie G is eveneens sporadisch een foeragerende Gewone dwergvleermuis waargenomen.